

LBRIS | MARIO SCUDU
We know
books

Dumnezeu și campionii săi

120 de portrete
de sfinți și martiri

Volumul I
IANUARIE-APRILIE

Prefață de Bruno Ferrero

Traducerea din limba italiană
Cosmin Daniel Constantin și Cristian Șoimușan

Galaxia Gutenberg
2022

Prefață / 5

Prefața autorului / 8

Ianuarie

2 – Sf. Vasile cel Mare:	
<i>Creați pentru a deveni Dumnezeu prin har</i>	13
2 – Sf. Grigore din Nazianz:	
<i>Ce dorește Dumnezeu de la tine? Iubire</i>	20
4 – Fer. Angela din Foligno: <i>Nu te-am iubit în glumă</i>	27
10 – Sf. Grigore de Nyssa:	
<i>Dumnezeu, dorința infinită a omului</i>	36
15 – Fer. Luigi Variara:	
<i>Bucuria printre leproși</i> (T. Bosco sdb).....	46
17 – Sf. Antonie cel Mare, abate:	
<i>Unde erai tu în suferințele mele?</i>	55
19 – Ss. Marius, Marta și fiii: <i>Dacă m-au persecutat pe mine</i>	62
22 – Fer. Laura Vicuña:	
<i>Un da puternic vieții</i> (M. Collino fma).....	69
24 – Sf. Francisc de Sales: <i>Sfântul bunelor maniere</i>	75
27 – Sf. Angela Merici: <i>Cu iubire și cu mână suavă și blândă</i>	82
28 – Sf. Toma de Aquino: <i>Un teolog sfânt</i>	89
31 – Sf. Ioan Bosco: <i>Istoria lui don Bosco povestită de Câinele Gri</i> (B. Ferrero sdb).....	93

- 5 – Sf. Agata din Catania, martiră:
Bună dăruită de același izvor al bunătății, Dumnezeu 107
- 6 – Ss. Paul Miki și însoțitorii: *Veți fi mărturisitorii mei* 114
- 10 – Sf. Scolastica: *A trăi împreună pentru e deveni sfinți*..... 120
- 14 – Ss. Chiril și Metodiu: *Apostolii slavilor*..... 126
- 14 – Sf. Valentin din Terni, episcop:
Vă scriu vouă, îndrăgostiților..... 129
- 17 – Ss. fondatori ai Societății „Slujitorii Sfintei Fecioare Maria”:
Slujitorii Mariei, în slujba lui Dumnezeu 138
- 18 – Fer. Angelico: *Pictorul care i-a făcut pe îngeri să plângă*..... 144
- 22 – Sf. Margareta din Cortona: *O femeie mereu îndrăgostită*... 150
- 23 – Sf. Policarp de Smirna, martir:
Roade îmbelșugate pentru Dumnezeu..... 157
- 27 – Sf. Gabriel al Maicii Îndurerate:
Patronul Tineretului Catolic Italian..... 164

Martie

- 8 – Sfântul Ioan al lui Dumnezeu:
Fraților, faceți-vă bine vouă înșivă..... 173
- 9 – Sfânta Ecaterina din Bologna:
Totul din iubire față de Cristos, frumosul meu 179
- 9 – Sfânta Francisca Romana:
Sfințenia în lucrurile de fiecare zi..... 185
- 14 – Sfânta Matilda a Germaniei:
O întreagă viață lui Dumnezeu și familiei 189
- 15 – Fericitul Artemide Zatti: *De la Po la Babia Blanca*
 (G. Gagnolati) 195

15 – Sfânta Luiza de Marillac:	
<i>Slujițoare a celor săraci din iubire față de Isus</i>	205
17 – Sfântul Patriciu din Irlanda:	
<i>„Cristos cu mine de dimineața până seara”</i>	213
18 – Sfântul Chiril al Ierusalimului:	
<i>Amintește-ți de Dumnezeu în orice timp</i>	220
19 – Sfântul Iosif din Nazaret:	
<i>Omul credinței (G. Pelizza sdb)</i>	227
19 – Sfântul Iosif din Nazaret:	
<i>Vestea pentru Iosif (I. de La Potterie)</i>	233
21 – Sfântul Nicolae de Flie:	
<i>Dă-mi tot ceea ce mă conduce la tine</i>	242
27 – Fericitul Francisc Faà de Bruno:	
<i>Fericirea mea: să învăț să fac binele</i>	249

Aprilie

2 – Sf. Francisc de Paola:	
<i>O viață în folosul celor săraci și a Bisericii</i>	259
4 – Sf. Isidor de Sevilla: <i>Prima enciclopedie</i>	266
16 – Sf. Bernadeta Soubirous:	
<i>O persoană bună de nimic dar având sarcina de... a se ruga</i>	273
21 – Sf. Anselm de Canterbury:	
<i>Viața ca o căutare plină de iubire a lui Dumnezeu</i>	280
23 – Sf. Adalbert de Praga:	
<i>Sunt aici, între voi, pentru mântuirea voastră</i>	287
23 – Sf. Gheorghe, martir: <i>În numele lui Cristos te voi ajuta</i>	293
23 – Fer. Maria Gabriella Sagheddu (sau a Unității):	
<i>Doamne, acum Tu trebuie să acționezi</i>	301
29 – Sf. Ecaterina de Siena:	
<i>Patroana Italiei și doctor al Bisericii</i>	308

30 – Sf. Pius al V-lea, papă:	
<i>Acțiune și contemplație în folosul Bisericii</i>	314
30 – Sf. Iosif-Benedict Cottolengo:	
<i>Iubirea lui Cristos ne constrânge</i>	321

Creați pentru a deveni Dumnezeu prin har

Primul sfânt pe care Biserica ni-l propune la începutul anului este considerat unul din stâlpii Bisericii orientale, însă este venerat și în cea occidentală. Influența sa este foarte vie până astăzi. De fapt, monahii orientali greco-slavi se raportează și astăzi la Regulile pe care le-a trăit și le-a scris el acum 1700 de ani. Vorbim despre sfântul Vasile cel Mare. Mai precis (liturgic vorbind) ar trebui să se vorbească și de prietenul său Grigore din Nazianz. Calendarul nostru îi amintește împreună. Eu prefer să îl amintesc mai întâi doar pe Vasile, iar doar apoi pe prietenul său. Motivul este unul foarte simplu: avem de față o mare stea pe firmamentul Bisericii, atât datorită experienței ecleziastice, cât și a studiului sârguincios și a exemplului de viață creștină. Iar apoi, sunt sigur, Grigore din Nazianz nu se va plânge, văzând că se poate vorbi în mod mai amplu despre prietenul său. Iar un prieten se bucură de bucuriile, succesele și celebritatea propriului prieten, fără invidie și gelozie. Nu e adevărat?

Consider biografia lui Vasile foarte interesantă și actuală. Pentru omul contemporan, modern și post-modern, oricum ar dori el, care încă are curajul să își pună

întrebarea ultimă: „Ce este omul?” și „Ce fac eu în această lume?”, știți ce răspunde Vasile: „Omul este o creatură care a primit de la Dumnezeu porunca de a deveni Dumnezeu prin har”.

Nu este rău. Căutați în toate filozofiile și la toți gânditorii și scriitorii un obiectiv mai mare și mai provocator pentru om. Dincolo de obiective „slabe” sau pe termen scurt sau hrănite de pesimism și nihilism. Vasile leagă destinul omului de cel mai înalt obiectiv: de Dumnezeu însuși. Motivul este unul cât se poate de simplu: deoarece Dumnezeu însuși, în Cristos, prin Întrupare, a dorit să lege destinul său de om. Nu există nimic mai măreț, mai substanțial și mai permanent decât însuși Dumnezeu.

Acest Dumnezeu, mai afirmă Vasile, trebuie să fie mereu în fața ochilor omului drept. De fapt, viața sa să fie un gând înălțat mereu către Dumnezeu și, în același timp, o laudă continuă adusă Lui. Sfântul Vasile: „Gândul înălțat la Dumnezeu, odată imprimat ca un sigiliu în partea cea mai nobilă a inimii, se poate numi laudă adusă lui Dumnezeu, care în orice timp trăiește în inimă... Omul drept reușește să facă totul pentru mărirea lui Dumnezeu, astfel încât fiecare acțiune, fiecare cuvânt, fiecare gând au valoare de laudă”. Două citări ale lui Vasile care ne oferă imediat ideea viziunii sale pozitive asupra omului (antropologia) legată strâns de gândirea despre Dumnezeu (teologia).

Vasile: student constant și mare călător

Vasile s-a născut la Cezareea Capadociei (Turcia actuală) în anul 329. Dintr-o familie relaxată din punct de vedere economic, și foarte bogată pe partea culturală, spirituală și chiar creștină. Vasile a respirat încă de la o

vârstă fragedă gândirea, acțiunea și toate valorile legate de religia creștină, valori trăite chiar și cu prețul sacrificiilor. Bunicii săi paterni, de exemplu, se bucurau de aureola martiriului, deoarece în timpul persecuțiilor lui Maximin, timp de șapte ani lungi, trăiseră ascunși în munți și în păduri.

Vasile a fost puternic influențat de bunica sa, Macrina, precum și de sora sa cu același nume (care conducea o comunitate de surori într-un fel de mănăstire, și a devenit, ulterior, sfântă). Aceasta a avut o mare influență asupra fratelui ei și a fost ea însăși cea care i-a cerut să primească botezul, invitându-l să pună capăt vanității științei umane și să se dedice lui Dumnezeu. Vasile a avut posibilitatea de a studia inițial la Cezareea, apoi la Constantinopol și, în final, la Atena, în vremea aceea unul din principalele centre culturale. Aici l-a cunoscut pe Grigore din Nazianz. Cei doi deveniră buni prieteni: amândoi episcopi, doctori ai Bisericii și sfinți. La Atena l-a cunoscut și pe un anume Iulian (pe care istoria îl va numi Iulian Apostatul).

Atras de idealul monahal, a călătorit mult vizitând călugări și pustnici palestinieni, egipteni și armeni. A rămas foarte uimit și atras de alegerea lor. Din acest motiv a devenit călugăr. Vasile, fiind o persoană inteligentă și perspicace, observă însă că lipsea ceva. Acești călugări îl iubeau pe Dumnezeu într-o manieră radicală, cu multe sacrificii; viața lor ascetică era excepțională și laudabilă.

Însă unde practicau iubirea de aproapele, dacă locuiau izolați? Vasile intuise că, pentru a-l iubi pe Dumnezeu, nu era suficientă doar contemplația, era nevoie și de acțiune, realizată prin instruirea săracilor și multiplele opere de caritate față de aceștia. Și eventual și exercitarea iubirii față de aproapele suportând, cu răbdare, pe proprii frați în viața comunitară. Din această experiență și reflecție s-a născut proiectul „cenobiu” (= viață comunitară). Aceste intuiții asupra vieții religioase le-a

transmis în *Reguli*¹: ele vor avea o influență enormă asupra Bisericii, făcând din Vasile părintele monahismului Oriental. Mai mult decât atât, sfântul nostru Benedict, numindu-l „fericitul părinte sfântul Vasile”, îi recunosc influența în monahismul occidental.

Hirotonit preot în anul 364 a devenit pentru scurt timp colaborator al episcopului Eusebiu din Cezareea, până când, la moartea acestuia, i-a preluat moștenirea pastorală. Nu avea mulți ani (avea doar 35 de ani), dar avea multă experiență, cultură, curaj și sfințenie. De toate aceste caracteristici urmând a da dovadă imediat. Întâi de toate a opus rezistență împotriva împăratului arian Valens, care apăra arianismul (o erezie distrugătoare pentru creștinism).

Este interesant răspunsul pe care Vasile l-a dat guvernatorului Modest: acesta din urmă încercase în toate felurile posibile să îl determine să semneze o declarație pro-ariană, amenințându-l cu represalii, deoarece nu-și ascundea deloc atitudinea sa rebelă împotriva împăratului. Vasile îi răspunde: „Probabil pentru că nu te-ai mai izbit niciodată de un episcop”. Avea dreptate. Episcopi cu tăria, cultura și sfințenia lui Vasile nu prea existau în împrejurimi.

Aproape că am putea râde gândindu-ne la cei doi concurenți: împăratul Valens, cu imensa putere politică a sa, împotriva unui episcop subțirel, sărac și bolnăvicios, înarmat doar cu a sa cultură și credință în Dumnezeu. Cine va câștiga duelul? Ciudat, dar adevărat: cel mai tare a cedat. Valens înțelese pe cine avea în față și... lăsa de la el. Spre adevărata dezamăgire a guvernatorului Modest. Mai mult, ironia sorții face că, mai târziu, acesta din urmă apelă tocmai la Vasile

¹ Este vorba despre un set de reguli morale scrise de sfântul Vasile cel Mare atât pentru trăirea vieții creștine laice, cât și pentru viața monahală. Aceste reguli s-au păstrat și transmis în timp ca model de viață călugărească (*n.tr.*).

pentru a restabili pacea între câteva biserici, oferindu-i în dar niște ferme.

LEBRIS

We know
books

„Baziliada”: „orașul lui Vasile” pentru bolnavi

A folosit acele terenuri pentru a construi un orașel al suferinței și al speranței (un soi de Cottolengo² „ante litteram”). Poporul îl numi „Baziliada” sau chiar „Orașul lui Vasile”. Vasile a fost motorul inteligent și plin de energie al acestuia. Conceptul de spital nu este modern, nu este produsul aceluiasi iluminism sau al științei născute din rațiune. Baziliada era un complex măreț cu diferite secții, în funcție de diversele boli, pentru a evita contagierea. O grijă deosebită era rezervată bolnavilor de lepră, de obicei abandonați chiar și de rude. Vasile era un mare organizator (cineva l-a definit drept „ultimul dintre romani”). El spunea că toți, chiar și bolnavii, erau chemați să „devină Dumnezeu” prin harul... lui Dumnezeu.

Organizase bine chiar și acțiunile de caritate, pentru a finanța orașul-spital al său, fără să aștepte după Ministerul Sănătății Imperiului Roman. Aici revine în scenă Iulian la apogeul carierei sale: era împărat. Acesta, auzind vorbindu-se despre Baziliadă, se înfurie împreună cu guvernatorii săi pentru că, deși erau plini de bani publici și de „resurse umane” (a se citi sclavi), nu reușiseră să realizeze ceva asemănător, spre

² Termenul *cottolengo* provine de la numele sfântului Giuseppe Benedetto Cottolengo (Iosif-Benedict Cottolengo) care, în secolul al XIX-lea, a înființat, la Torino, Italia, un centru ce găzduiește și îngrijește persoane cu dizabilități psihice sau fizice, denumit Piccola casa della Divina Provvidenza, cunoscut și sub denumirea de Il Cottolengo (*n.tr.*).

deosebire de acel călugăr lipsit de bani și de sclavi, însă bogat în... Providență. Iulian uitase ceva sau, mai bine zis, pe Cineva în care nu mai credea: Dumnezeu.

Sfântul Vasile nu era doar un mare și sfânt episcop, ci și un doctor al Bisericii. Titlu câștigat prin multiplele sale opere de teologie și de exegeză. În timp ce, în schimb, fratele său, Grigore de Nyssa, era un adevărat speculativ, Vasile era practic, esențial, concis, clar, profund și riguros în argumentări. Ne-a lăsat opere cu caracter teologic, exegetic (în comentariile sale asupra Scripturii), moral și ascetic. Ne-au rămas, de asemenea, și multe scrisori ale sale. În aceste scrieri ale sale Vasile se arată un maestru spiritual și un părinte nu doar pentru călugări, ci și pentru toți credincioșii. Unul din conceptele asupra cărora Vasile va reveni mereu este faptul că Dumnezeu este supremul și unicul bine al omului, iar fericirea acestuia constă în a-l avea pe Dumnezeu. Dumnezeu este măsura binelui omului și a fericirii sale. Pentru a ajunge la aceasta este nevoie „să umblăm în prezența lui Dumnezeu” și să practicăm o asceză constantă sau un efort spiritual pentru a actualiza această conformare la Cristos, și pentru a nu împiedica lucrarea și iluminarea Duhului Sfânt.

Chiar și omului de astăzi, sfântul Vasile îi propune imaginea unui Dumnezeu nu doar lipsit de invidie față de om sau tiran în raport cu omul, ci un Dumnezeu care iubește măreția și fericirea omului. Obiectivul acestui Dumnezeu este să „colaboreze” la măreția și fericirea omului. De aceea, omul, fiecare om, este chemat să „devină Dumnezeu prin harul” lui Dumnezeu. Iată provocarea ce, potrivit sfântului Vasile, Dumnezeu a lansat-o omului din toate timpurile.

INVITAȚIE LA CITIREA BIBLIEI

IBDIS | We know
back

Vasile este considerat un maestru sigur în ceea ce privește studierea sfintei Scripturi, interpretarea sa și iubirea cu care trebuie abordată, citită și trăită (Lectio Divina). Psalmii, Cântântul lui Dumnezeu inspirat, sunt considerați și folosiți de către Biserică și astăzi ca bază a propriei rugăciuni. Iată ce scrie sfântul Vasile cu privire la Psalmi: „Psalmul este liniștea inimii, arbitrul păcii, îndepărtează tumultul și unduirea gândurilor, elimină ura din inimă, corectează și moderează neînfrânarea... împacă prietenia, aduce pacea între cei separați, alungă demonii, invocă ajutorul îngerilor... și siguranța copiilor, podoabă pentru tineri, consolare pentru bătrâni. Este bază pentru cel care își mișcă primii pași către desăvârșire, creștere pentru cel care evoluează pe acest drum, susținere pentru cine ajunge la scop” (din Omilia asupra Psalmului 1,2).

ÎN MARIA A FOST PREGĂTIT PLANUL DE MÂNTUIRE

O, abis al bunătății și al iubirii lui Dumnezeu față de oameni! Dar noi, în ciuda acestei nemăsurate iubiri, ne sustragem de la slujirea sa. De ce este Dumnezeu în mijlocul oamenilor? Oamenii cercetează motivul în timp ce ar trebui să îi adore bunătatea. O, omule, ce să fac cu tine? Câtă vreme Dumnezeu rămâne în înălțime, tu nu îl cauți; atunci când coboară alături de tine și vorbește cu tine în trup, tu nu îl primești ci cauți motivul pentru care ai putut deveni apropiat al lui Dumnezeu. Să știi că din acest motiv a venit Dumnezeu în trup, pentru că era necesar ca această carne, obiect de blestem, să fie sfințită; pentru ca această carne slabă să fie întărită; pentru ca această carne străină de Dumnezeu să îi devină apropiată; pentru ca această carne căzută din paradis să fie ridicată din nou în ceruri. Și care este locul în care lucrează la un asemenea plan de mântuire? Trupul Sfintei Fecioare Maria.
(din Omilia despre Nașterea lui Cristos 2-3)

Ce dorește Dumnezeu de la tine? Iubire

Sfinții Vasile și Grigore din Nazianz: liturghia îi celebrează în aceeași zi, și cu un motiv. De fapt, acești doi mari oameni au fost nu doar prieteni între ei, ci erau amândoi și episcopi și doctori ai Bisericii, cu alte cuvinte, maeștri în teologie și viață spirituală, chiar și astăzi. Sfinți amândoi, dar cu personalități foarte diferite, și în unele moduri contrastante. Aceasta pentru a demonstra că sfințenia fiecăruia este ceva foarte original. Și că fiecare răspunde la solicitările și la sollicitudinile Duhului într-o manieră specială, cu un stil de sfințenie unic și personal.

De vreme ce Dumnezeu nu ne face în serie, ci suntem cu toții „unicum”, întru totul originali, astfel este și cu sfințenia care a înflorit în Biserică în acești 2000 de ani. Vasile era un om „politic”, un om de conducere, un organizator înnăscut (ne amintim de faimoasa Baziliadă, marele spital fondat și condus de el). Un om curajos chiar și în fața celor puternici (chiar dacă din punct de vedere fizic era slab și bolnav), sigur pe sine, cu un caracter decis și foarte pragmatic. Strălucitor în acțiune, chiar dacă voia să trăiască în contemplație (ca și călugăr). Astăzi am spune ca era un adevărat „leader”.

Grigore nu avea nimic din aceste calități ale prietenului său. Pur și simplu avea altele, iar pe acestea și-a clădit contribuția adusă Bisericii și societății de atunci, precum și sfințenia sa proprie. Era din natură profund reflexiv, înclinat „naturaliter” spre contemplație: s-a opus întotdeauna atunci când au dorit să îl arunce în amestecul politico-ecclesial. Avea o predispoziție către cugetare și introversiune, către reflecție și meditație. Era și poet, un adevărat bard al sentimentelor și profunzimilor omenești: mai teoretic și mai cugetător, mai profund și mai pătrunzător decât prietenul său Vasile.

De un caracter emotiv și deseori instabil, puțin credul și nesigur în decizii, ușor de entuziasmat și fragil în dificultăți și frustrări. Era inteligent și nu nega că era astfel; studiasse vreme de mulți ani, încât cunoștea multe și știa să cunoască. O ultimă adnotare asupra personalității sale: psihologii ar spune că avea o componentă narcisistă deloc indiferentă. Dacă vorbea iar publicul era important sau numeros, ei bine Grigore era mulțumit, pentru că talentul său putea să fie prețuit, valorizat și putea să îi dea mai multă glorie lui Dumnezeu (excludem componenta mândriei în sine, care nu s-ar potrivea cu sfințenia sa).

Între pacea din mănăstire și lupta pentru Biserică

Grigore s-a născut lângă Nazianz, în Capadocia, în anul 330. Era, cum se spune, un „filius senectutis”, sosit puțin mai târziu. Părinții, de familie nobilă, l-au primit ca pe un adevărat dar al lui Dumnezeu. Iar mama, după exemplul celei a profetului Samuel, îl consacră imediat lui Dumnezeu. Tatăl, după convertire, a devenit chiar episcop al orașului. Pentru educația

lui Grigore, părinții au ales cele mai bune școli. Poate chiar să se laude cu un curriculum școlar de primă clasă: mai întâi la Cezareea Capadocii (cu Vasile), apoi în Cezareea Palestinei, deci în Alexandria, pe vremea aceea un mare centru cultural, și în sfârșit, marele salt către cultura prin excelență: Atena (din nou cu Vasile).

În anul 361 tatăl său dorește ca el să îi fie alături în conducerea propriei dieceze. **Acceptă**, împotriva voinței sale, să fie hirotonit preot, însă de **îndată ce** fu posibil, se întoarce în mănăstire. Cu excepția momentului când îi veni în ajutor tatălui său care, nefiind un expert în teologie, semnase o mărturisire de credință ariană. Între timp, Vasile devenise episcop în Cezareea, iar la insistențele sale (și ale tatălui său) acceptă să fie consacrat episcop de Sisima, un orașel nu departe de Nazianz. Dar nu a luat niciodată în posesie dieceza. Era oare prea mică pentru el sau acel orașel nu avea nevoie de un episcop? Probabil că un pic din ambele motive. După moartea tatălui său se retrase din nou în mănăstire, spunând adio (cum credea el) episcopatului. Se simțea făcut pentru viața monahală, nu pentru cariera ecleziastică.

De fapt, el scrisese: „Nimic nu mi se pare mai minunat decât să reușesc să fac să tacă toate simțurile și, răpit departe de acestea, de trup și de lume, să reintru în mine însumi și să rămân în convorbire cu Dumnezeu dincolo de lucrurile vizibile”. Acesta era lucrul pe care îl dorea el cu multă ardoare și la care visa în fiecare zi al nostru Grigore.

Însă istoria (sau mai bine zis Duhul Sfânt, care conduce Biserica sa) a bătut din nou la ușa sa. De această dată printr-o delegație de catolici din Constantinopol, care căutau cu disperare un... episcop. Sărăcuții: erau o mică turmă într-o mare de urmași ai ereziei ariene. Puțini, da, dar buni și... aleși pe sprânceană. De fapt, ei nu se predaseră și nici nu aveau intenția de a face aceasta. Aveau nevoie de o călăuză. Iar în „top list”-ul lor era tocmai... el, Grigore. Căutau o personalitate de prestigiu